

קונטרס

עבודת חודש אלול

גלקט ונערך מתוך שיחותיו של
המשגיח הגאון הצדיק
רבי דן סגל שליט"א

כולל
דברי חיזוק והתעוררות
לעבודת התשובה וההכנה בחודש אלול
לקראת בא יום הדין הגדול והנורא

כאן ירושלים עיה"ק תובכ"א
זמן אלול תשע"ח לפ"ק

©

כל הזכויות שמורות
אין לצלם להעתיק לשכפל
או להכניס לכל מאגר מידע
בלא רשות מפורשת בכתב מהמוחבר

להזמנות [בלבד]
ניתן לפנות למספר פלאפון

0527131011

בשעות בין הסדרים

פתיחה

הנה ימי חודש אלול ימי תשובה הם, וכמ"ש מרן החיד"א זצ"ל בספר מורה באצבע (אות רמג): "חודש אלול - זמן תשובה לכל הוא, בחודש המקודש הזה, ויזהר לפשפש במעשיו". ע"ש. וידועים דברי ההפלאה בספרו פנים יפות (פרשת אחרי) שכתב, דמ"ש קראהו בהיותו קרוב, קאי על כל חודש אלול, ורק מה שנאמר דרשו ה' בהימצאו היינו על עשרת ימי תשובה. (ע' ר"ה יח.). ע"ש.

עיקר העבודה בחודש אלול, אינה יראה ופחד סתמא, אלא העבודה והקבלה לעתיד מכאן ולהבא בעז"ה. וכמ"ש והגרי"ס זצ"ל בס' אור ישראל (איגרת יד): "מלפנים, כאשר ידעתי, כל איש אחזו פלצות מכל הקורא קודש אלול. החרדה הלזו נשאה פריה להתקרב לעבודתו ית"ש, איש לפי ערכו".

ובאמת ששורש הדברים על העבודה הנצרכת בחודש אלול נפתח בדברי הראשונים, וזו לשון רבינו יונה בספר היראה (אות שכו): "משנכנס אלול עד מוצאי יום הכיפורים, יהא ירא וחרד מאימת הדין". ע"כ. ורבינו הטור בפירושו בעל הטורים על התורה (פרשת נצבים ל, ו) כתב, לולא האמנתי לראות בטוב ה', לולא אותיות אלול, שמאלול ואילך חרדתי נגד ה'. ע"כ. (אף על פי שבש"ס לא הוזכר ענין חודש אלול כחודש תשובה מלבד עשיית, ע' ברכות יב: ור"ה יח; והוזכר בוזה"ק פר' כי תצא דצ"ו ע"ב).

והנה נודע בשער בת רבים שיחותיו של המשגיח הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א, אשר דברים היוצאים מלב טהור, נכנסים אף ל'לב אבן' דידן, ובפרט בימי חודש הרחמים והסליחות חודש אלול, בדברים שנשא לחיזוק בענייני השעה, אמרנו לעלות הדברים לזיכוי הרבים, להתעוררות לתשובה ועבודת ה', [ובעבור זה נזכה בעזה"י אף אנו להתעורר לתשובה שלימה, כתיבה וחתומה טובה אמן], והשתדלנו בס"ד להעביר הדברים מ'תורה שבעל פה' למעין 'תורה שבכתב' (שאף היא בבחינת תורה שבעל פה), אבל להשאיר הדברים על תכונתם עד כמה שאפשר, כדי שיהיה בבחינת בעל השמועה כנגדו ממש.

עבודת חודש אלול

עיקרי הדברים הם משני שיחות, שנערכו בסדר מחודש לרצף הקריאה, אבל רצוי מאוד לשמוע (או לפני קריאה או בטר קריאה) את השיעור עצמו, בקו שמספרו 0795731395, שהרי אינו דומה 'תא שמע' ל'תא חזי' כידוע. וכל טעות ושגגה, יתלה המעיין בחוסר הבנתנו, ויוכל לשמוע הדברים בקו הנ"ל. ולהעמיד דברים על דיוקם. [ולפי קוצר הזמן לא היה סיפק בידינו להעביר הדברים לידי המשגיח הגאון רבי דן סגל שליט"א, שיעבור על הדברים הנדפסים כאן, וסמכנו על כך שצירפנו את השיעורים בקו הנ"ל, וכך יוכל המעיין לשמוע הדברים בעצמו]. ויהי רצון שלא תצא תקלה מתח"י.

יהא רעוא שדברים אלו יעוררו רבים לתשובה בעז"ה, ויהיה לנו ליכות לקראת יום הדין הקרב ובא עלינו לטובה, לכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים אמן.

העורך

תוכן העניינים

ג פתיחה.....

ז חטאנו לפניך.....

בכל יום יהיו בעיניך כחדשים • הכרה בחטא על ידי ההכרה בגדולת ה' •
ביותר יש להתחזק מזמן התחלת הסליחות • חומר הדין והסיבה שאיננו
מתעוררים לתשובה • סליחות בבחינת 'הדתא' בכל פעם • התבוננות
הקב"ה אוהב משפט, והטעם בזה • חיזוק בברכות מביא להכרה בחטאנו
לפניך • תקנת מואה ברכות בכל יום וההקפדה עליה • כותבנו בספר
החיים - בהכרה של 'אלהים חיים' • שורש החטאים • מעלת הקבלה
לחיזוק בברכות • מעשה מהחיי אדם בזה • עבודת ה' בשמחה על ידי
הזהירות בברכה • סיבת הדבר שניתן לאדם כח לברך חבירו ולברך אף
לבורא ית"ש • אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה • אימת הדין
חשבון הנפש על הברכות • ביאור ענין חתירת מתחת כסא כבוד* חיים
עם אמונה על ידי הזהירות בברכות • זהירות במלכויות לקראת ראש
השנה • הזהירות בברכות לא בשמים היא • ברכה מתוך הספר • בזה
נזכה לכתובה וחתומה טובה •

יט כשם שבא לראות כך בא ליראות.....

ימים נראים כשם שקרוב לשכר קרוב להפסד • כל הבריאה נבראה על
ידי הראיה • המעלה הגדולה במצות עליה לרגל היא הראיה • ראש
השנה יום הדין - שלא לנהוג כבת היענה • אימת הדין ואימת המלכות •
הבחינה של דין וחשבון בקדושה דייקא • ההצלה היא במה שנזכה
להיראות לפניו יתברך • עיקר הקדושה היא שמירת העיניים שהיא
המעמיד של הכל • דיני שמירת העיניים החמירו בהם חז"ל יותר מכל
שאר דיני התורה • צריך להחמיר בכל חומרא בענין ראייה • כל בחינה
בולא יראה בך ערות דבר אם לשמירה מקרב ואם להפיק מרחק • לבוא

עבודת חודש אלול

ו

מוכנים ביום ראש השנה בעיניים זכות • הראיה של האדם זה המעמיד של כל שיעור הקומה שלו • כח הראיה הוא חיבור יותר מאשר חיבור בפועל - הן לטוב והן למוטב ח"ו • מעשה בגאון מוילנא בזהירותו הנוראה בראיה • להיזהר לשמור על המדריגה שלא ליפול • כח פגם הראיה גדול עד שאפילו מכיר שהוא קצים וגללים כיון שראה יכול ליפול • התנאי להגיע למעלת והייתם קדושים לאלוקיכם • המכשול של ראייה זה נורא • שכר השומר עיניו • מעשה דמותיה בן חרש • עיקר מעלת עולם הבא הוא בראיה • אין לשער את דקדוק הדין בעולם הבא על ראייה • כל מה שיוסף עבר ציון עוברת בגאולה ויוסף עבר נסיון דראיה • דורינו דור אחרון הוא • רבוי הנסיונות כדי לזכותינו ולא להיפך • להגיע לקראת ראש השנה שמורים בראיה • והאר עינינו בתורתך • תורה אחת לחסידים ולטאים • מה העצה לזכות בדיון? • שמירת העיניים זה היסוד וזה המעמיד של הכל • וראית בשביה • היצר הרע משתדל ביתר שאת להכשיל בזה מפני שזה המעמיד של הכל • להתחזק במעמיד של הכל • הבא להיטהר מסייעין בידו • להתחזק אפילו במשהו • במעלת השב בתשובה ומתגבר דייקא בדור הזה • לשבות מהיצר הרע גם מה שלקח מאיתנו • כל דבר קטן בדור הזה הוא מעלה גדולה •

חטאנו לפניך

בכל יום יהיו בעיניך כחדשים *

'היום הזה נהיית לעם לה' אלהיך' (דברים כז ט), 'היום הזה ה' אלהיך מצווך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים, ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך' (פרשת כי תבא, דברים כז טז), 'היום הזה' - 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים' (רש"י דברים כז טז מספרי ותנחומא).

הכרה בחטא - רק שיש את ההכרה בגדולת ה' יתברך

'מה נאמר ומה נדבר ומה נצדק' (סליחות). **'האלהים** מצא את עוון עבדיך' (בראשית מד טז). **'האלהים'** - תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם (ש"ע או"ח סי' ה). מתי אדם יכול להתעורר, ולהרגיש 'מצא את עוון עבדיך'? כשהוא יודע שזה 'האלוקים', שיש את ההכרה, את הידיעה, את ההבנה - בגדולת ה' יתברך³. כי כל ההכרה בחטא יכולה להיות רק אם יש את ההכרה בגדולת ה'.

ממתי האדם מכיר ב'חטא'? משעה שמכיר, שידוע, שחטא הוא **'לפניך'**!. לכן אומר רבינו יונה ב'שערי תשובה' (שער א אות כב), שכאשר יתבונן האדם בגדולת ה', ממילא רואה הוא כמה רעה גדולה מי שהמרה את פיו, ועל ידי זה מגיע הוא ל'הכנעה' ל'בושה' ל'חרטה'. (וע"ע שערי תשובה שער א אות לח, שער ג אות כג, וע"ע להלן בסמוך).

א. שיחה זו נערכה על פי שיחה שנמסרה במוצאי שב"ק פרשת כי תבא, ליל כ"ב אלול תשע"ו לפ"ק. [רצוי לשמוע את השיעור לפני קריאתו כאן, או לאחריה, בקו שמספרו: 0795731395 שלוחה 1].

ב. לכן בתחילת הסליחות שאומרים את זה כל יום, (זה לא משתנה, שאר הסליחות משתנים בחלקם), אומרים פסוקים בגדולת ה' יתברך. כל הפסוקים של גדולת ה'. זה הקדמה לכל הסליחות.

עבודת חודש אלול

אם יודעים שיש מלך - יודעים שיש משפט

לכן הקדמה לסליחות זה הפסוקים על 'גדולתו עד אין חקר' (על פי איוב ט ז).
לכן עיצומו של יום ראש השנה - זה מלכויות (ר"ה טז), 'מלכותו בכל
משלה' (תהילים קג יט). לדעת: מלכו של עולם, מלך! ו'מלך במשפט יעמיד ארץ'
(משלי כט ד), אם יודעים את זה, מבינים שמוכרח להיות 'משפט'.

ביתר שאת כיון שמתחילים אמירת הסליחות

וביתר שאת וביתר עוז בימים האלה, שמתחילים את אמירת ה'סליחות'^ג, זה
ימים של ההתבוננות. בבריאה, 'השמים מספרים כבוד אל, ומעשה ידיו
מוגיד הרקיע' (תהילים יט ב), וכל הפסוקים שאומרים בתחילת הסליחות, שהם
מורים על גדולת ה' יתברך.

מי יודע עוז אפך וכיראתך עברתך

'מי יודע עוז אפך וכיראתך עברתך' (תהילים צ יא). 'מי יודע' - מי יכול להעריך,
את ה'עוז' ואת העוצמה, של 'אפך'. 'וכיראתך', כמה שצריכים לירא ממך
מפני גדולתך, כך 'עברתך', כל הכעס שלך.

לירא את ה' הנכבד והנורא

לכן באה תוכחה בפרשה (פרשת כי תבא): 'ליראה את השם הנכבד והנורא'
(דברים כח נח). הדבר השני מה שהתורה הקדושה אומרת (דברים כח מז):
'תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב', גם כן הטענה שלא

ג. וביסוד ושורש העבודה' מביא שבעולמות העליונים זה התעוררות עצומה כעת.

חטאנו לפניך

היה לו את ההכרה ואת ההשגה בגדולת ה'. אם היה לך את ההכרה הזו, היית עובד בשמחה עד אין קץ, 'מי אני לפני בורא כל עולמים'. 'גדולתו עד אין חקר' (על פי איוב ט י).

הסיבה שאנו לא מפחדים מיום הדין

אנחנו כבר עומדים כעת כמה ימים לפני ראש השנה - ואין את הפחד מיום הדין! אף על פי שכולנו מאמינים בני מאמינים, אין לאף אחד ספק, שעוד מעט ידונו את האדם, ויעברו לפניו כבני מרון' (ר"ה יח), ועם כל זה אין את ה'פחד', אין את ה'יראה'. מה הסיבה? אין את ההכרה 'חטאנו לפניך!'. אין את ההכרה ב'לפניך', בגדולת ה'. ממילא גם אין את ההכרה ב'מלכות', 'מלכותו בכל משלה' (תהילים קג יט), אין את ההרגשה הזו, לכן חיים בהרגש שכאלו הקב"ה וותרן. אפילו אם ב'דעת' מבינים שיש דין ומשפט, אבל ב'הרגשה' חיים ש'ה' יעזור...'. למה? ממה זה נובע ה'בטחון הגדול' הזה? אין את ההכרה בשני הדברים האלה, לא בגדולת ה', לא בחטאנו 'לפניך'. חסר את ה'הכרה' את ה'ידיעה' ש'מלכותו בכל משלה' (תהילים קג יט), שכל מה שעובר על האדם בגשמיות וברוחניות, 'פרנסה', 'בנים', 'דורות', הכל - 'מלכותו בכל משלה'.

סליחות בבחינת 'חדתא' ולא 'עתיקא'

עומדים כעת לפני סליחות, צריך לראות שזה לא יהיה 'עתיקא', אלא 'חדתא', 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים' (רש"י דברים כו טז מספרי ותנחומא), שלא כמו שמרגלא בפומיה דאינשי: 'כבר אמרת סליחות?!...', כמו שמביא ה'יסוד ושורש העבודה'. זה נובע מ'עתיקא', בגלל ש'רגילים', כל שנה בזמן הזה אומרים סליחות. 'כל יום יהיו בעיניך כחדשים'!

עבודת חודש אלול

,

צריכים לראות ולהתבונן

כל מה שקורה בזמן האחרון, זה נורא נוראות, תסמנה שערות ראש, צריך
הבשר להיעשות חידודים חידודים, 'סמר מפחדך בשרי' (תהילים קיט קכ),
נורא נוראות מה שקורה, אנשים נשים וטף, מתינוק ועד איש שיבה, איזה צרות,
איזה פחד. 'והיית משוגע ממראה עיניך' (דברים כח לד). אבל אם הוא לא
מסתכל הוא לא רואה. 'ממראה עיניך'. לא מתבוננים, לא מסתכלים, חיים 'קרי'
- שהכל 'מקרה' (ח"ו). אם זה 'מקרה', אז אין לזה 'צירוף', כל דבר זה 'מקרה'
בפני עצמו. לא שומעים. לא רואים את השגחת ה', את ה'חוט השני' שעובר
דרך כל הדברים! כיון שלא מתעוררים לבד הקב"ה מועזע את הבריאה, באופן
נורא, כדי שיתעוררו, שישגו.

עוז מלך משפט אהב

משפט! אמר לי מורינו המשגיח ר' יחזקאל זצ"ל: 'עוז מלך משפט אהב' (תהילים
צט ד). הקב"ה אוהב משפט! למה? הרי משפט לכאורה זה 'דיעבד',
זה מה שמוכרחים לעשות. 'מלך במשפט יעמיד ארץ' (משלי כט ד), אחרת 'איש
את רעהו חיים בלעו' (רפ"ג דאבות), אבל למה 'משפט אהב' (תהילים צט ד), למה
אוהב משפט?!

האדם מתעורר רק אם מועזעים אותו

יש בזה שני טעמים: האחד, בגלל שרק זה יכול לעורר את האדם. אם החיים
מתנהלים כהרגלם, האדם לא מתעורר, 'לא חלי ולא מרגיש'. צריכים
לזעזע, ורק אז הבן אדם מתחיל 'לשמוע'.

עיקר הזכות של האדם שהוא זוכה בדיון דייקא

והשני - (הוא אמר) - בגלל שזה הצלחת האדם. בגלל שמשפט זה מוכרח. 'כל
האומר הקב"ה וותרן - יותרו חייו', 'יותרו מעוה' (ב"ק נ סע"א), הגם

חטאנו לפניך

שהקב"ה מטיב וכולו חסד ורחמים, והוא 'עושה צדקה בכל עת' (תהילים קו א), אבל ההצלחה של האדם אם הוא זוכה בדין דוקא. כמו שכתבו בספרים הקדושים: כי לקבל 'חינם' - מי שלפי מעשיו לא מגיע לו - זה 'נהמא דכיסופא', זה בושה.

הבריאה נעשתה בדין

'בראשית ברא אלהים' (בראשית א א), ברא במידת הדין, ושיתף רחמים (בראשית רבה פר' יב ס' טו), אבל התכלית זה מידת הדין. כדי שיזכו לעולם הבא בשלימות, שזה לא יהיה 'נהמא דכיסופא', שלא יהיה כ'עני העומד בפתח', לכן צריכים לזכות בדין, במשפט. 'משפט' הכל בדקדוק. לכן 'עוז מלך משפט אהב' (תהילים צט ד). הקב"ה אוהב משפט. 'מלך אוהב צדק ומשפט'. כי רק בכך האדם זוכה. 'ויתור'? אם כן לא צריכים את ה'בריאה' כלל.

הקב"ה נתן לנו באהבה את יום הדין

'רצה' הקב"ה לזכות את ישראל, ולכן נתן את ימי הדין האלה, 'ותיתן לנו באהבה את יום הזכרון הזה', **'באהבה'** את יום הכיפורים הזה, באהבה! - כדי שנוכה. שנקבל ב'דין', לא ב'רחמים'!

צריכים להתעורר - משפט קשה!

צריכים להתעורר! צריכים לראות. המשפט - משפט קשה! ראש השנה 'יום הדין': על כל 'דיבור', על כל 'מעשה', על כל 'מחשבה', על כל 'רחש לב', על כל 'עשיה', על כל 'אי עשיה'. על מי אתה בוטח?

עבודת חודש אלול

להתחזק בברכות דוקא

הדבר הראשון שצריכים אנו להתחזק בו זה להתבונן ב'תפלות', ב'ברכות'. בכל 'ברכה' צריכים לשמוע גדולת הבורא יתברך: 'בורא פרי העץ', תראה איזה פלא: מ'עץ', מ'קרב', יוצא 'פרי' רך, מזין, מבריא, מרהיב עין ביופיו. 'שהכל נהיה בדברו', להפנים שהכל נעשה בדבר ה'. 'בדבר ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם' (תהילים לג, ו). כל ברכה לראות את גדולתו יתברך.

לדעת: 'חטאנו לפניך'!! לפני מלכו של עולם, גדולתו עד אין חקר! (על פי איוב ט י). מי אני יתוש נתוש כלפי בורא כל עולמים?! לא ייתכן להתחיל 'סליחות' בלי לדעת מה זה ה'לפניך'. חטאנו 'לפניך'. 'לפניך' זה לא רק 'בפניו' - זה 'נגדך'. כביכול נגד בורא כל עולמים! (רח"ל).

התבוננות בברכות מביא לתשובה

אם באים בחיזוק בברכות, לא כ'זרקה מפיו' (ברכות מז), ח"ו. אלא כל ברכה לאט ובהתבוננות, 'ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם', ממילא זוכים ל'תשובה', כי יש 'הכרה בחטא'.

תקנת מאה ברכות בכל יום

בזמן דוד המלך ע"ה, היו מתים בכל יום מאה אנשים (רח"ל), ולא ידוע הטעם, עד שגילה דוד המלך ע"ה ברוח הקודש, ותיקן לברך מאה ברכות בכל יום כדי שיפסיקו למות (טור או"ח סי' מז). רואים בשביל מה היה המיתה, הרי 'לא הנחש ממיית אלא החטא ממיית' (ברכות לג). אלא כי לא היה את ההכרה של 'לפניך!'. כי 'ברכה' זהו ההכרה של 'ברוך אתה ה'..', בכל יום מאה פעמים, ההכרה שאת הכל הקב"ה עושה, הכל 'אתה', ממילא מגיעים לבחינה של 'לפניך נירא', ממילא הפסיקו לחטוא, ופסקה המגפה.

חטאנו לפניך

הקפדה על מאה ברכות בכל יום

והלכה פסוקה בשולחן ערוך (סי' מו ס"א): 'חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום'. גדולי עולם חיו עם המשנה ברורה (שם ס"ק יד) שעושה את החשבון כל יום כדי שיהיה מאה ברכות, ובימים שחסר, עשו את החשבון להשלים, כדי שיהיה מאה ברכות. כאן הוא מקום המבחן.

כותבנו בספר חיים - בהכרה של 'אלהים חיים'

מתפללים אנו בעשרת ימי תשובה: 'כותבנו בספר חיים, למענך אלהים חיים', הא בהא תליא: אם יש לנו את ההכרה ב'אלהים חיים', אם כן 'כותבנו בספר חיים'. לכן מביא ב'יסוד ושורש העבודה' שיש להיזהר לכוין מאד כשאומרים את זה: 'למענך אלהים חיים', בזכות שאנחנו מאמינים בך, 'אלהים חיים', 'כותבנו בספר החיים'^ד.

שורש החטאים - אי זכירת בוראנו

אם אומרים ברכה כדבעי, אם מתפללים כמו שצריך, לא רק שזה סיבה ליזכות, אלא שמגיעים לתיקון 'שורש החטאים', כי 'שורש החטאים' מפני שלא חיים את הכרה בגדולת ה' יתברך.

ד. 'יסוד ושורש העבודה' מביא שהרי ההלכה היא שאסור לבקש בקשות בג' ברכות ראשונות בתפלת שמונה עשרה, כי ג' ברכות ראשונות זה 'שבח' בלבד. ואם כן היאך מבקשים אנו 'כותבנו בספר החיים'. אלא מסבירים, כי מה אנו מבקשים? 'כותבנו בספר החיים' - למענך אלהים חיים, 'למענך' - בעבור שאנחנו מאמינים בך אלקים חיים. ואם כן זה צורך גבוה, זה לא בשבילנו, זה 'שבח', זה 'אמונה' בבורא יתברך, ועל כן מותר בג' ראשונות.

עבודת חודש אלול

לכן מבאר רבינו יונה (שער א אות יב): "ולא זכר יוצרו אשר בראו, יש מאין, וחסד עשה עמו, וידו תנחמוהו בכל עת, ונוצר נפשו בכל רגע, ואיך מלאו לבו להכעיס לפניו!! ואיך טח מראות עיני החוטא מהשכיל לבבו!!". נורא למתבונן.

מעלת הקבלה לחיזוק בברכות

מלבד ההתבוננות בגדולת ה', על ידי ה'בריאה', על ידי ה'תפלה', ה'ברכות', עצם הדבר, שמתחזקים בימים אלה עם קבלה להתחזק בזה בעזרת ה' בשנה הבאה עלינו לטובה, להתחזק ב'ברכות', להגיד 'ברוך אתה', אין לנו השגה, כמה חיים נח בזה, כמה שפע מונח בזה, בריאות, הכל. זה מעלה הגדולה שהקב"ה נתן לכלל ישראל, נתן לנו את ה'מפתח' של ה'שפע' - זה הזהירות ב'ברכות'. זה אבן פינה לכל. וזה פותח אוצרות שמים.

מעשה נורא מה'חיי אדם' על הזהירות בברכות

ה'חיי אדם' (כלל ה אות א) מביא את המעשה על צדיק (שאחר כך חזר לחיים וגילה וסיפר את זה), שהוא עמד להיפטר מן העולם, וכשהוא היה במצב הזה, הוא שמע שמכניסים למעלה ש'צדיק גדול' בא כעת, וכשהוא בא שאלו אותו: 'קיימת תורה שבכתב?', אמר להם: 'כן'. 'מי מעיד עליו?' באו והעידו עליו. הביאו לו 'ארבעה טורים', שאלו אותו: 'קיימת?' אמר להן: 'כן'. הביאו עדים והעידו עליו שקיים. על הכל העידו. בסוף שאלו אותו: 'איך היה הברכות?', 'נוהרת מברכה לבטלה?', ושתק. שאלו: 'מי מעיד עליו?', באו גדודים גדודים של מלאכים לבושים שחורים, ואמרו לו: 'טיפה סרוחה! היאך העזת להגיד את שם ה' כך, היית צריך להזדעזע, רטט וזיע, מלהזכיר שמו יתברך! עליונים חיות הקודש רועדים'. וכל הבית דין של של מעלה קראו בגדיהם, וגם הוא קרע בגדיו, ופסקו לו: או גהנם או גלגול. והוא בחר בגלגול,

חטאנו לפניך

ובא וגילה את מה שארע עמו בבית דין של מעלה. וזה מדובר על מי שהעידו עליו שקיים 'תורה שבכתב' ו'תורה שבעל פה', 'ארבעה טורים', הכל.

זהירות בברכות - עבודת ה' בשמחה

אם אנחנו מתכוונים בימים האלה בחיזוק בברכות, אשר בזה מונח כל האמונה ביראת ה', בהשגחת ה', 'ליראה את ה' הנכבד והנורא' (דברים כח נח), 'יש כאן את ה'אבן פינה' 'לתחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה' (דברים כח מז), כי כמה שיש יותר את ההכרה בגדולת ה', כך השמחה גדולה יותר שזוכים לעשות רצונו יתברך. 'שמח ישראל בעושיו, בני ציון יגילו במלכים' (תהילים קמט ב).

טעם הדבר שניתן לאדם אפשרות לברך לחבירו

זה פתח תקוה נכבד מאד לזכות בעזר ה', ולפתוח שערי הצלחה, וברכה, לכן הקב"ה מסר את כח הברכה גם לבני אדם, 'ונברכו בך' (בראשית יב ג), הברכות נתונות בידך, למה? כי דומה לבוראו, שיהא לו חלק בענין הזה של ברכת שמים. שמברך את השני.

טעם הדבר שניתן לאדם אפשרות לברך לבורא ית"ש

על אחת כמה וכמה, ק"ו בן בנו של ק"ו, שהוא (כביכול) 'מברך' כלפי שמיא, בבחינת 'תנו עוז לאלוקים' (תהילים סח לה). הגם שמצד אחד היה צריך להיות שלא תהיה את האפשרות להזכיר את שם ה', מי אני להזכיר את שם 'מלכו של עולם'? מי שייך ומי ראוי לזה? הרי עליונים רועדים מפחד שמו יתברך, אם היינו זוכים רק פעם אחת בחיים הרי זה נס. ואף על פי כן הקב"ה נתן לנו את האפשרות הזאת לברכו בכל עת ובכל שעה, בגלל שזה הכרח של

עבודת חודש אלול

נתינת חיים לברואים, המאה ברכות נתנו חיים, הרי זה ממליך את מלכו של עולם עלינו בכל עת ובכל שעה.

אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה

חז"ל (בראשית רבה פרשת ויגש פר צג סי' יא) אומרים "אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה - ומה יוסף הצדיק שהוא בשר ודם, כשהוכיח את אחיו לא יכלו לעמוד בתוכחתו, הקב"ה שהוא דיין ובעל דין, ויושב על כסא דין, ודן כל אחד ואחד, על אחת כמה וכמה שאין כל בשר ודם יכולים לעמוד לפניו". יוסף היה 'קטן שבשבטים' ה', ולא יכלו אחיו לעמוד בתוכחתו, ומקבלי התוכחה היה גדולים ממנו, על אחת כמה וכמה כשעתיד הקב"ה, בורא כל עולמים, לבוא ולדון אותנו, ומקבל התוכחה זה האדם הקטן. אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה.

אימת הדין - חשבון הנפש על הברכות

בספר 'יסוד ושורש העבודה' כאשר רוצה לעורר את האדם מאימת ופחד 'יום הדין', מביא לעשות חשבון נפש על מעשיו, ואחד הדברים העיקריים שמעורר על זה, הוא ה'ברכות', שיעשה כל אחד חשבון לעצמו: 'כמה ברכות בירכת לבטלה', 'כמה ברכות בירכת בלי כוונה', 'כמה ברכת המזון בירכת בלי כוונה'.

ה. ובפסיקתא זוטרתא (מה, ג) איתא: "יוסף קטן שבשבטים היה, ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, שנאמר ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבחרו מפניו, לכשיבא הקב"ה ויוכיח לכל אחד לפי מעשיו על אחת כמה וכמה".

חטאנו לפניך

יז

חתירה מתחת כסא כבודך - המלכה של הקב"ה על ידי הברכה

אם נבוא לפני רבש"ע ביום הדין על מעשינו, לפי שורת הדין, הרי לא מצאנו ידינו ורגלינו! ומצינו בחז"ל שיש הנהגה של 'חתירה מתחת כסא הכבוד' (ע' סנהדרין קג רע"א), מתפללים אנו: 'חתור לנו חתירה מתחת כסא כבודך!'. מה זה ה'חתירה' הזו? 'שביל'? 'מנהרה'?.. אלא 'חתירה מתחת כסא כבודך', זה שמעמידים את כבוד השי"ת, שאנחנו מעמידים (כביכול) את כסא כבודו יתברך. איך אנחנו מעמידים את כסא כבודו יתברך? ב'אמונה'! ו'באמונה' עד כדי כך שזה בא לידי ביטוי בחיינו בכל תנועה ובכל שעה, 'ברוך אתה ה'..!'. בזה אנו מעמידים את כסא כבודו יתברך, כי אנו ממליכים אותו עלינו בכל שעה ושעה, על כל תנועה, על כל צורך, וממילא 'חתור לנו חתירה מתחת כסא כבודך'. זהו 'תמלכוני עליכם', אימת? בברכות מלכויות (ר"ה טז). בברכה אנו ממליכים את ה' יתברך עלינו. והזהירות בברכות תמיד, הרי זה פתח תקוה נכבד מאוד לזכות ביום הדין.

חיים עם האמונה על ידי זהירות בברכות

'צדיק באמונתו יחיה' (חבקוק ב ד), איך חיים עם 'אמונה'?! על ידי הזהירות בכוונת ה'ברכות'. כל פעם לחוש 'ברוך אתה ה'.. מלך העולם..', 'בורא פרי..', 'שהכל נהיה בדברו', 'יוצר אור', 'בורא חושך', בשימת לב.

זהירות ב'מלכויות' לקראת ראש השנה

אנחנו עומדים כעת לפני 'ראש השנה', שעיקרו של 'ראש השנה' זה 'מלכויות', אמרו לפני מלכויות כדי שתמלכוני עליכם' (ר"ה טז), להמליך את הקב"ה עלינו. וזה מחייב את כל כלל ישראל, ההנהגה המיוחדת שיש לנו, שאנו נמצאים ממש עם המלך, לכן הזהירות כפולה ומכופלת להזהר בברכות, להמליך את הקב"ה על כל מעשינו בכל שעה ושעה.

עבודת חודש אלול

זהירות בברכות 'לא בשמים היא'

אם רוצים להציל את עצמינו, את כלל ישראל, צריך להתחזק בדבר הזה. ובאמת 'לא בשמים היא', צריך רק קצת שימת לב, והרגש של 'שימת לב'. והקב"ה עוזר. הרי בכל התורה כולה קיימא לן 'הבא לטהר מסייעין לו', ומי שמקבל על עצמו להיזהר ב'ברכות', הקב"ה עוזר לו, פוקח את עיניו לשים אל ליבו ולהבחין בכל תיבה ותיבה שמוציא מפיו בכוונה ובהתעוררות.

ברכה מתוך הספר

שמעתי שה'חפץ חיים' זצ"ל, כאשר היה מברך את ברכת 'אשר יצר', היה שם את ידו בסידור ומברך מתוך הסידור, מילה במילה. ה'חפץ חיים' מסתמא ידע את ברכת 'אשר יצר' בעל פה... אף על פי כן, היה אומר מתוך הסידור, בהתבוננות בכל מילה ומילה, לשמוע כל מילה.

בזה נזכה לכתיבה וחתימה טובה

ועל ידי הזהירות ב'ברכות', נזכה לחיים טובים, נתחזק בזה בעזה"י, ונזכה אנחנו וכל ישראל בימים אלו, 'ימי הסליחות', 'ימי הדין', 'ראש השנה', ל'כותבנו' ל'חותמנו' בספר החיים, אותנו ואת כל כלל ישראל, ונזכה לחיים האמיתיים בביאת משיח צדקינו, בבנין בית המקדש בב"א, ויתגדל ויתקדש שמו יתברך לעיני כל חי.

כשם שבא לראות כך בא ליראות

ימים נוראים כשם שזה קרוב לשכר כך להיפך ח"ו

אנחנו י' עומדים כעת בעיצומם של הימים הקדושים, הימים הנוראים, וכשם שזה 'קרוב לשכר', - אז ח"ו - זה 'קרוב להפסד'. בעניינים שבהם נתבע היחיד, הרבים, הכלל, בעניינים האלה.

וירא אלהים את האור כי טוב

נתחיל מבראשית, 'וירא אלהים את האור כי טוב' (בראשית א ד), וירא אלהים וכו' (שם פסוק י' ופסוק יב ופסוק יח ופסוק כא ופסוק כה ופסוק לא), מסבירים הראשונים, מה זאת אומרת: 'וירא אלהים כי טוב', וכי הוא לא יודע שזה טוב?

הראיה של הקב"ה קבעה את קיום הדבר

אלא ה'ראיה' (כביכול) של הקב"ה - קבעה את קיום הדבר. 'וירא אלהים' - בזה נהיה לזה 'קיום'. כי ה'ראיה', (כביכול), של 'מלכו של עולם', של 'בורא כל עולמים', זה גרם את ה'קיום'. אם זה 'קיום הבריאה', ואם זה 'קיום האדם'.

הראיה של המלך מביאה חנינה

ולהבדיל, כמו שרואים מי שחוטא למלכות, שיש לו את האפשרות, את ה'זכיה', להופיע בפני ה'מלך': עצם הדבר שכביכול המלך 'מסתכל' בו, נותן לו לראות את פניו, בזה הוא כבר 'זוכה', בזה הוא מקבל 'חנינה'. כך

ו. נערך על פי שיחה שנמסרה במוצאי שב"ק פרשת כי תצא, י"ד אלול תשע"ו לפ"ק, בבית המדרש בירושלם. [רצוי לשמוע את השיעור לפני קריאתו כאן, או לאחריה, בקו שמספרו: 0795731395 שלוחה 1].

עבודת חודש אלול

זה (כביכול) גם כן גבי 'מלכו של עולם', כמו שישים עיניך בו לטובה, כך זה כלפי שמיא.

בעליה לרגל זכו לשפע עצום כל השנה והוא מבחינה של "ראיה"

לכן הקב"ה נתן לנו מצוה של שלוש רגלים, 'שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה'..' (דברים טז טז), ובזה כלל ישראל זכו לכל השנה, הן ברוחניות הן בגשמיות. וכל כך למה? בגלל ש'יראה', כשם שבא לראות כך בא ליראות (חגיגה ב.), ובזה שזכו (כביכול) לראות פני מלך, מלכו של עולם, זכו לשפע עצום לכל השנה, רוחני וגשמי.

ולא יחמוד איש את ארצו

ולא עוד, מה שמובא מהנפלאות שארעו להם, ש'לא יחמוד איש את ארצו' (שמות לד כד), למרות שהם עלו לרגל ועזבו את כל מקומותיהם, ומצד הטבע היה צריך להיות שהגויים ינצלו את ההזדמנות וישתלטו על מקומותיהם, כי לא היה מי שיגן. ואף על פי כן התורה הקדושה הבטיחה 'ולא יחמוד איש את ארצו'. וזה לא סתם, הטעם לזה הוא בגלל שבאותה עת הם היו לפני מלכו של עולם, אז הם היו בבחינת 'מלך ביופיו תחזינה עיניך' (ישעיה לג יז), ולכן זכו הם להנהגה הנפלאה, כי 'מה יחסר בבית המלך, לראות פני מלך חי' (ע"פ משלי טז טז).

בראש השנה כל הנסתרות יבואו במשפט

ראש השנה, יום הדין, 'כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם' (קהלת יב יד), פתאום הכל נראה, 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה' (ירמיה כג כד), 'חוקר לב' (ירמיה יז י), 'בוחן כליות' (שם), 'יודע תעלומות' (תהילים מד כב). יש בחינה של 'עיני ה' משוטטות בכל הארץ' (דברי הימים ב טז ט), ובזה נגלה כל תעלומות, את הכל יודעים בשמים, יום הדין נורא.

כשם שבא לראות כך בא ליראות כא

שלא לנהוג כבת היענה

'לא תוכל להתעלם' (דברים כב ג), על זה לא נאמר 'פעמים שאתה מתעלם' (ברכות יט: בבא מציעא ל.), מנהלים את ה'פולטיקה' של 'בת היענה' דכשבא אויב היא שמה את הראש בקרקע, ואומרת שאין אויב, היא מתעלמת. **'לא תוכל להתעלם'!**

אימת המלכות מלבד מידת הדין

והתנא (במסכת אבות רפ"ג) אומר, ש'דין וחשבון' זה נורא מצד עצמו, אבל אם זה לפני מלך - איזה מלך? מלך מלכי מלכים, הקדוש ברוך הוא! - הוסיפה על הדין את אימת המלכות. 'לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון? לפני מלך, מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא'. יש את מלכויות, 'מלך במשפט יעמיד ארץ' (משלי כד ט), במשפט הכל, 'ומלכותו בכל משלה' (תהלים קג יט), 'עיניו משוטטות בכל הארץ' (דהי"ב טז ט).

הבחינה ב'דין וחשבון' היא ב'קדוש'

'לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון? לפני מלך, מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא'. מה נוגע כעת 'הקדוש ברוך הוא'? התירוץ הוא, מלכו של עולם זה הקדוש ברוך הוא, 'הקדוש', ממילא הכל עובר בבחינות האלה גם כן. ה'דין וחשבון' גם כן בבחינות האלה. **'לא תוכל להתעלם'.**

ההצלה היא במה שנראה לפניו יתברך

מה ההצלה? מה עושים לזכות? יש כמה אופנים בעזר ה'. מן ההצלה זה שנוכל לעבור וליראות לפניו, נוכל לראות לפניו, בזה אנחנו נזכה.

עבודת חודש אלול

פתח לנו שער - להראות לפניך

לכן אנחנו אומרים בתפלת 'אבינו מלכינו', - אחרי הכל - 'פתח לנו שער!'.
הבקשה הכי גדולה בעיצומו של יום הכיפורים, בנעילה, 'פתח לנו שער
בעת נעילת שער', שנוכל להראות לפניך. כי אם הקב"ה נותן להראות לפניו,
והוא רואה אותנו, אז הראיה היא ראייה של טובה, והיא ראייה שגורמת קיום
והצלחה עד אין סוף.

לזכות להראות לפניו הוא על ידי בחינת ה"קדוש" ברוך הוא - קדושת ישראל
מן הדברים שמזכים ביותר לראות פני מלך, זה בבחינה של 'הקדוש ברוך הוא'.
'לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון? לפני מלך מלכי המלכים הקדוש
ברוך הוא!' (מתני' רפ"ג דאבות). קדושת ישראל.

ולא יראה בך ערות דבר

בפרשה כתוב: 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך' (דברים כג טו). אם רואה
הקב"ה 'ערות דבר', אז 'ושב מאחריך', הקב"ה הולך. אם הוא
'מתהלך בקרב מחניך' (דברים שם), הרי שהוא כדי 'להצילך ולתת אויבך לפניך'
(שם). והתנאי הוא: 'והיה מחניך קדוש' (שם). אבל אם פוגם מפסיד הכל, 'ושב
מאחריך'. בשביל לזכות ל'מלך ביופיו תחזינה עיניך' (ישעיהו לג יז), כביכול
לראות פני מלכו של עולם, על ידי מה זוכה לזה? על ידי קדושת ישראל!

עיקר הקדושה הוא שמירת העינים

ובפרט כמו שחז"ל אומרים (ב"ב נז:), 'עוצם עיניו מראות ברע' (ישעיהו לג טו), שאין
מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה. אדם כזה הוא יזכה ל'מלך
במשפט יעמיד ארץ' (משלי כט ד), הוא יוכל לראות פני מלך, ולהראות לפניו.

כשם שבא לראות כך בא ליראות מג

בא לראות מלכו של עולם הוא בבחינת "קדושה", כך יראה לפניו בבחינה זו 'כשם שבא לראות כך בא ליראות' (חגיגה ב.), מלכו של עולם זה הקדוש ברוך הוא, וכשהוא בא לראות, באה - כביכול - הבחינה הזו של "קדושה" של הקב"ה לראות. ממילא צריך להיות שגם אנחנו נהיה בבחינה זו של "קדושה", 'כשם שבא לראות כך בא ליראות' (חגיגה ב.), דמה שבא לראות, שהוא בחינת ה'קדושה', יראה גם הוא בבחינת ה'קדושה', שזה בעצם המעמיד של הכל.

סוגיא בפסחים דאפשר ולא מכוין שרי

ה'חפץ חיים' זצ"ל שואל סתירה: יש שתי סוגיות, יש סוגיא ארוכה בפסחים (כה:), ומסקנת הגמרא (כו:) היא, ש'אפשר ולא מכוין שרי'. דהיינו: ש'אפשר', הוא יכול ללכת למקום שאין שם את הנסיון של העבירה, כגון עבודה זרה וכדומה, והולך למקום שיש שם איסורא, אבל הוא שומר את עצמו, זה נקרא 'אפשר', ואם הוא 'לא קא מכויין', שרי.

אי איכא דרכא אחרינא רשע הוא

מאידך אומרת הגמרא בבבא בתרא (נז:), שמי שיכול ללכת למקום שאין נסיון של ראייה, והולך למקום ששם אפשר להיכשל בראייה, אפילו אם הוא שומר את עיניו, לא רק שלא שרי, אלא הגמרא אומרת: 'אי איכא דרכא אחרינא' - אפילו שומר את עצמו, שעוצם עיניו, כמו שהרשב"ם (ד"ה רשע הוא) מסביר שם - 'רשע הוא'.

קושית החפץ חיים

שואל ה'חפץ חיים' זצ"ל (הל' לשה"ר כלל ו באר מים חיים ס"ק יד), סתירה: בגמרא דפסחים (כו:) מבואר ד'אפשר ולא מכויין', כלומר 'איכא דרכא אחרינא',

עבודת חודש אלול

ו'לא קמכיון', שרי, ואילו בבבא בתרא (נז:) אמרינן ד'בדאיכא דרכא אחרינא רשע מיקרי'. ומדוע נקרא 'רשע', הרי 'אפשר ולא קמכוין שרי'. (אמרו לי שגם המקדש דוד שואל את הסתירה הזאת).

לגבי ענינים אלו החמירו חז"ל יותר

ומתריץ ה'חפץ חיים': כנראה, כיון שהאיסור הזה כל כך חמור, לכן כאן זה לא כמו כללי התורה בכל מקום. האמת היא שעל פי כללי התורה, שרי, וכמו שמבואר בגמרא (פסחים כו:) לגבי עבודה זרה. אבל כשבא לענינים האלה, בזה רק לא אפשר, ולא קמכוין. שאין לו דרך אחרת ללכת בה רק בדרך זו, והוא 'לא קמכוין', שישומר את עצמו, רק אז שרי'.

מעשה הוראתו של החפץ חיים

שמעתי מכלי ראשון, כי הגאון ר' אברהם קלמנוביץ זצ"ל סיפר לו את זה בעצמו. היתה כנסיה - של אגודת ישראל (נדמה לי) - ב'וילנא', ונקבצו שמה הרבה תלמידי חכמים מכל החוגים, ומעל כולם היה גם ה'חפץ חיים'. והיה שם שאלה עם העזרת נשים, המקרה היה - (כפי שהבנתי) - שהעזרת נשים הייתה למעלה, אבל לא היה וילון שכיסה את הכל. היו שטענו זה לא מספיק

ז. וזו לשונו הטהורה של ה'חפץ חיים' (שם): ועיינתי הרבה בהאי קושיא, ונראה לי, דסברת הגמרא דבעריות מפני שנפשו של אדם מחמדתן צריך להחמיר יותר, דהגם שעתה חושב שלא נחא ליה בהנאה זו, פן יתגבר יצרו עליו בעל כרחו ויבוא להרהר על ידי זה. וכן מצינו בכמה ענינים שהחמירו יותר בעניני הסתכלות מכל האיסורים שבתורה אף בלא אפשר ולא מכוין, וכענין שאמרו בברכות (סא.) אחורי ארי ולא אחורי אשה, פגע באשה בדרך רץ אחריה ומסלקה לצדדין. ומשמע מדברי האחרונים באבן העזר דאפילו לית ליה דרכא אחרינא למיזל ולא נחא ליה בהסתכלות, אפילו הכי אסרו חז"ל והכל מטעם שכתבתי. ע"כ.

כשם שבא לראות כך בא ליראות כה

צריך שהכל יהיה מכוסה לגמרי, ואחרים טענו שאין צורך בזה, כי מי מסתכל למעלה!?

האסון הכי גדול שיכול להיות ח"ו לעם ישראל

נמנו וגמרו ששואלים את ה'משנה ברורה'. נגשו ל'משנה ברורה' - ר' אברהם עצמו עמד שם - ושאלו את ה'חפץ חיים' את השאלה. וה'חפץ חיים' ענה בשאלה: מה האסון הכי גדול שיכול להיות לעם ישראל ח"ו? והוא עצמו ענה: **אם הקב"ה עוזב אותנו!** אם הוא עמנו - גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי' (תהלים כג ד), אבל אם לא ח"ו - 'הסתרת פניך הייתי נבהל' (תהלים ל ח).

כדאי הוא כל הידור שאפשר לעשות בראיה

והוסיף ה'חפץ חיים': על מה כתוב שהקב"ה הולך, 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך', ממילא **כל הידור שאפשר לעשות בראיה**, הכל כדאי, **כל הידור מקרב יותר את הקב"ה**, וכל קולא הוא מביא לבחינת 'ושב מאחריך'.

הכל הוא מדריגות בקירוב ובריחוק השי"ת

נמצא כי ה'חפץ חיים' לימד אותנו חידוש, מה שכתוב 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך', זה לא הפשט שאם אנו בכלל 'והיה מחניך קדוש' - אז אז הקב"ה איתנו. ואם 'יראה בך ערות דבר' - אין הקב"ה איתנו. אלא יש בזה 'מדרגות': אתה שומר קצת עוד יותר ראייה? - אז הוא איתך יותר! אתה קצת פוחת - הוא קצת 'שב מאחריך'. ממילא הוא אומר: כל הידור שאפשר לעשות - הכל כדאי, כדי ליזכות לקרבת ה' כמה שיותר, שהרי 'אילולי שהקב"ה עוזרו אינו יכול לו' (סוכה נב).

עבודת חודש אלול

לבוא לראש השנה עם עיניים זכות וטהורות ושמורות

ראש השנה, כדי לזכות בדין צריך לזכות להגיע לפניו, בבחינה שתהיה ראייה לטובה. איך זה יכול להיות? 'כשם שבא לראות כך בא ליראות' (חגיגה ב.), אם אנחנו באים אליו עם עיניים זכות וטהורות, עם עיניים שמורות, נוכל להראות לפניו, ולזכות שהקב"ה יביט עלינו לטובה. לכן מזהיר הפסוק: 'ולא יראה', 'לא יראה בך ערות דבר' (דברים כג טו), 'השמר לך'.

ראיית האדם היא המעמיד של כל שיעור הקומה של האדם

ובאמת כמו שרואים שכביכול הראיה של הקב"ה זה המעמיד, וירא אלהים וכו', כמו שהרמב"ן (פרשת בראשית) אומר, שהראיה (כביכול) של הקב"ה העמידה את הבריאה, את הכל. כך **ראיית האדם מעמידה את כל שיעור הקומה של האדם**, הכל תלוי במה שישמור האדם את העיניים וטהורות. בזה יזכה הוא ביום הדין, **בראש השנה**.

בשביל שתחול ברכת המברך על המתברך צריך שתדבק נפשו בו

עד היכן הדברים מגיעים? כתוב ב'ספורנו' על הפסוק (בראשית מה י): 'ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יכול לראות, ויגש אותם אליו, וישק להם ויחבק להם'. ואחר כך הוא בירך אותם. ל'ספורנו' היה קשה, בשביל מה התורה הייתה צריכה להגיד כאן ש'עיני ישראל כבדו מזוקן', מה זה נוגע? הרי הוא בא לברכם! אומר ה'ספורנו' יסוד: שברכת המברך שתחול על המברך - צריך שיהיה קשר נפשי בניהם, תדבק נפשו בו, ורק אז תחול הברכה שמברך.

כשם שבא לראות כך בא לראות

כאשר באים לבקש ברכה לוחצים יד

ובאמת שכך רואים אנו, כאשר באים לבקש ברכה ממשיהו, הרבה פעמים מדברים איתו כחצי שעה, וכשבאים לקבל הברכה נותנין לו יד. מה זה? 'שלום עליכם' כעת? הרי אנחנו מדברים חצי שעה, מה אתה נותן לי שלום? התירוץ הוא: אתה רוצה ברכה? - כדי שתחול הברכה צריך שתדבק נפשו, שתהיה ידידות וקירבה.

כיון שלא יכול היה לראות, חיבק אותם

ממילא אומר ה'ספורנו', אם יעקב אבינו ע"ה היה יכול לראות, הוא היה מסתכל בהם ובזה תדבק נפשו בהם, והייתה חלה הברכה, אבל 'עיני ישראל כבדו מזוקן' (בראשית מח י), לכן הוא אמר 'קחם נא אלי' (בראשית מח ט), ואז אני אחבק אותם ואוכל לברך אותם.

חיבור של הראיה הוא יותר חזק מחיבוק גשמי

אם אותנו היו שואלים: איזה מעשה יש בו יותר קשר וחיבור: 'חיבוק', שזה ממש חיבור, או 'ראיה' שהוא רק ראייה בעלמא? היינו אומרים: ש'חיבוק' הוא חיבור יותר חזק. אבל זה לא כך. וכמו שאומר ה'ספורנו', שרק מאחר 'ועיני ישראל כבדו מזוקן', שלא יכול לראות כראוי, אז 'קחם נא אלי ואברכם'.

חיבור של ראייה הוא קשר רוחני, בין לטוב ובין למוטב

והטעם לזה הוא, כי הקשר של ראייה הוא יותר חזק מהקשר של חיבוק, כי זה קשר רוחני, העין היא רוחנית, העין זה קשר רוחני שהוא יותר מהכל, 'והאר עייניו בתורתך', חיבור עם התורה על ידי הראיה, וכן כתוב 'מלך ביופיו תחזינה עיניך' (ישעיה לג י). וחיבור זה של הראיה, הוא בין לטוב, 'והאר עייניו בתורתך', 'מלך ביופיו תחזינה עיניך', ובין למוטב, כי ח"ו חיבור זה הוא גם להיפך, אם משתמש בו לדברים האסורים.

עבודת חודש אלול

מעשה נורא בגאון מוילנא

תשמעו מעשה - היום אולי זה נמצא באיזה סידורים, בסידור הגר"א, (פעם זה לא היה שם, כשאני ראיתי את זה, זה היה צילום מכת"י של הנכד או הנין של הגאון, שם הוא מביא עדות בשם בן של פלוני וכו', עד המשמש של הגאון, זה מאוד מעניין המכתב הזה יש שם דברים נפלאים, אבל לענייננו, הוא מביא שם) - כשלקחו את ה'גאון' לבית המעצר, ה'גאון' היה בכלא בגלל איזה מחלוקת שהייתה שם, מיד כשהגאון הגיע למשטרה שם, ה'גאון' השתטח על הארץ. כי היה דרכו שלא להסתכל בפני שום אדם, רק כנראה במי שהיה דבוק בה', מי שהוא ידע שהוא לא יפיל אותו מהמדרגה הרוחנית, כל שכן על הערלים האלה שהקפיד שלא להסתכל עליהם. והגויים הערלים התחילו לצחוק עליו, והוא זחל קצת אל תחת הספסל כדי שלא לראותם, והם צחקו על זה.

הראיה היא הפוגמת

לכאורה הוא היה הרי בד' אמות שלהם, בתוך רשותם, מה זה משנה במה שטומן ראשו תחת הספסל? רואים שזה שהוא בתוך ד' אמות שלהם לא פגם בו, אבל אם היה רואה אותם, רואה את פניהם, זה היה פוגם אותו.

הכל כדאי כדי שלא לאבד את המדריגה

ואגב תראו את מה שהוא היה מוכן לעשות, זה הרי נורא, הרי לכאורה לעשות מעשה כזה, זה מעשה של משוגעים, ח"ו, לך תשכב על הארץ מתחת הספסל. ומי זה? הרב של היהודים! זה לא 'ארחי פרחי'. הרב של היהודים, הרב ד'וילנא! מה יגידו, מה יאמרו?.. והכל היה לו כדאי בכדי שלא לאבד את המדריגה שלו, כי זהו ודאי רצון ה'.

לשמור על המדריגה בעבודת ה'

ומכאן זה גם לימוד לנו (בזעיר אנפין) כמה צריך לשמור על המדריגה, אם אתה זוכה להגיע לאיזה מדריגה, כמה צריך לשמור על זה. מה לנו יותר מזה?

כשם שבא לראות כך בא ליראות כט

ה'גאון' הקדוש, כל כך נזהר, עד כדי כך! למה? כי הוא ידע שזה דברים שהנשמה תלויה בו. הנשמה תלויה בו!

פן יש בכם איש אשר לבבו פונה מעם ה'

לכן אומר הרב מבריסק זצ"ל, 'פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלהינו, ללכת לעבוד את אלקי הגויים ההם' (דברים כט יז). למה? כי כתוב בפסוק לפני זה (שם טז): 'ותראו את שיקוציהם ואת גילוליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם'. אומר הרב מבריסק, לא שהתורה מעידה שהם 'שקצים וגללים', אלא גם הם ראו שזה 'שקצים וגללים', 'ותראו את שיקוציהם'.

כיון שראו יש לזה השפעה

שואל הרב מבריסק זצ"ל: אם הם בעצמם ראו שזה שקצים וגללים, מה הפחד שהם ירצו ללכת אחרי זה? כמו שכתוב 'פן יש בכם וכו', הרי 'ותראו את שיקוציהם'? אלא: הם ראו שזה שקצים וגללים. ואם ראו - אז יש לזה השפעה. לכן ממשיך הפסוק: 'פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלהינו, ללכת לעבוד את אלקי הגויים ההם'.

ההשפעה של הראיה

אני נזכר כרגע מעשה, הרב מפונבז' זצ"ל סיפר את זה: היה לו שני גיסים, אחד היה בעל מדריגה והשני כנראה פחות. היו הולכים ברחוב, ועברה תהלוכה של הטומאה (רח"ל), ואז היה סכנת נפשות, כי הם היו הורגים כל יהודי שנקרא בדרכם, עם התהלוכה הדתית שלהם כנראה. אז הם התחבאו בתוך איזה בנין, והתהלוכה עברה עם דגלים וכו', אמר אחד - הפשוט יותר - לשני: 'אתה יודע מה חשבתי כעת? תאר לך איך היה להבדיל בית המקדש

עבודת חודש אלול

בעליה לרגל שעלו כולם יחד..'. אז הוא ענה לו: 'אי-אי-אי, איזה ירידת הדורות, כשאבותינו ראו את זה אמרו שזה 'שיקצה', ואתה יש לך קשר בין זה לבית המקדש, עליה לרגל, אתה רואה את זה פתאום. זה הוא 'ותראו את שיקוציהם ואת גילוליהם', נורא נוראות.

הרואה סוטה בקלקולה

הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין (סוטה ב.), הא הוא רואה אותה בקלקולה, מה זה מזיק? מה הפחד? אפילו הכי יזיר עצמו מן היין. הכח של הראיה! יש השפעה לרעה גם בכזה מצב!

וזכרתם ועשיתם

לכן אומר ה'חפץ חיים' זצ"ל, התורה אומרת בפרשה של ציצית, קודם 'וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם' (במדבר טו לט), אחר כך התורה אומרת 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי, והייתם קדושים' (במדבר טו לט-מ), שואל ה'חפץ חיים' בשביל מה כפל הלשון? כבר כתוב 'וזכרתם ועשיתם' (במדבר טו לט), בשביל מה צריך להגיד עוד פעם (במדבר טו מ) 'למען תזכרו ועשיתם'!!

שני תנאים

אומר ה'חפץ חיים': אפילו אם האדם יקיים את כל התורה כולה - יש שני תנאים שאם זה לא יהיה, זה לא יביא אותו ל'והייתם קדושים' (במדבר טו מ). מה הם שני התנאים? האחד זה 'אמונה', אם ח"ו זה פגום. והדבר השני זה 'קדושה'. לכן קודם התורה אומרת מה צריך לעשות, זה על עצם המעשה, 'וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם' (במדבר טו לט), כעת התורה אומרת תנאי: 'ולא תתורו אחרי לבבכם' (במדבר טו לט), זו מינות (ברכות יב.), היפך אמונה. 'ואחרי עיניכם' (במדבר טו לט), זה היפך ה'קדושה'. אז

כשם שבא לראות כך בא ליראות לא

'למען תזכרו - והייתם קדושים לאלוקיכם'. אבל ה'קדושים לאלוקיכם' תלוי בשני הדברים האלה.

התנאי לקיום כל התורה

לענייננו, 'ולא תתרו אחרי עיניכם'. עין רואה, לב חומד, כלי המעשה גומרים (ירושלמי ברכות פ"א ה"ה). לכן אומר ה'חפץ חיים' זה התנאי לקיום כל התורה של ה' - לשמור את עינינו.

המכשול של ראייה זה נורא!

'עין בעין יראו בשוב ה' ציון' (ישעיהו נב ח), אותו הדבר, מידה במידה, איך ששמרו - 'יראו בשוב ה' ציון'. 'ותחזינה עינינו בשובך לציון', מה זה נוגע לענייננו 'עינינו'? נזכה להיות בשובך ה' בציון! אלא, צריך 'ותחזינה עינינו', כי **'עין בעין' - מידה במידה - 'יראו בשוב ה' ציון'** (ישעיהו נב ח). **תלוי בשמירת העיניים**. לכן כתוב בחז"ל (יומא עד:) שהמכשול של ראייה זה יותר גרוע מגוף של מעשה. כך חז"ל דורשים מפסוק (קהלת ו ט). המכשול של ראייה זה נורא!

מעלת השומר על הראייה

זה לגבי הרע, אבל אותו הדבר גם לטוב, המעלה שלו גדולה עד מאד. בחז"ל (ע' ילקוט שמעוני פרשת ויחי רמז קסא) כתוב מעשה נורא במתיה בן חרש - תנא אלוך - שהיה יושב בבית המדרש, והצורה שהייתה היה 'זיו פניו' כאור החמה. כל כך הוא זרח. ו'קלסתר פניו' כמלאכי השרת¹. למה? אומרים חז"ל שמעולם לא נשא עינו לאשה.

ח. א"ה: ועיין במדרש עשרת הדברות (אות לג, באוצר המדרשים אייזנשטיין עמוד 457): "והיו

מעשה דמתיא בן חרש

פעם אחת נתקנא השטן ואמר 'אפשר אדם כמו זה לא חטא'!! הלך לפני הקב"ה ואמר לו: 'מתיא בן חרש מה הוא לפניך? צדיק? רשע? מה הוא? אמר לו הקב"ה 'צדיק גמור הוא'! - אשרי ילוד אשה שהקב"ה עצמו מעיד עליו: צדיק גמור! - אמר לו השטן: תן לי ואנסנו. אמר לו הקב"ה: לא תוכל לו! אמר לו 'אף על פי כן!' אמר הקב"ה: טוב, בסדר, תנסה אותו ט'.

ניקר את עיניו

קיבל היצר רשות, הוא הלך לעשות מלאכתו, איפה הוא ימצא את מתיא בן חרש? בבית המדרש! והוא נראה לו כאיזה דמות, (כמו שכתוב שם),

פניו דומות לחמה וקלסתר פניו דומה למלאכי השרת ביראת שמים". והא בהא תליא כידוע. ודו"ק.

לא להתיימש מהנפילות בעבודת ה'

ט.

במאמר המוסגר: אנחנו כל כך נשברים ונופלים ברוחנו אם בא אלינו שוב פעם נסיון, אפילו אם ה' עוזר ואנחנו מתגברים על כל הדברים, ועוברת תקופה שזה טוב, ופתאום 'ויבוא עמלק' (שמות יז ח), אנחנו נשברים מזה, וחושבים שכל מה שהיה עד כעת זה שקר, זה הבל, זה לריק. אבל זה לא נכון.

היצר הרע מנסה להפיל אפילו כשיודע שלא יוכל אתם רואים איך שהיצר עובר, הוא יכול לשמוע מפי מלכו של עולם, בורא כל עולמים, גדולתו עד אין חקר (על פי איוב ט י'), שמעיד שהוא 'צדיק גמור', ועוד אומר 'לא תוכל לו!' ואף על פי כן הוא מנסה.

היצר לא נכנע ותמיד חוזר פעם אחר פעם

ודבר פשוט, קל וחומר בן בנו של קל וחומר עלינו, כמה שהוא לא מתפעל מכלום ובא עוד פעם ועוד פעם. כדברי החובות הלבבות (שער ייחוד המעשה פרק ה'), כל אויב אתה מנצח פעם פעמיים שלוש - גמרנו, הוא מוותר, הוא לא יכול. אבל היצר לא כך, אפילו אם תנצח אותו אלף פעמים הוא 'בוא עוד פעם'. יצר הרע דומה ל'זבוב' (ברכות סא.), זבוב אתה מגרש אותו - הוא בא עוד פעם, מחפש להתפייס. כך דרכו של היצר.

כשם שבא לראות כך בא ליראות לג

בקיצור: מתיה ראה שזה כך, סיבב את הפנים שלו לצד השני, והוא הגיע לצד השני, כך כמה פעמים. הוא ראה שהמצב נורא, אז הוא קרא לשני תלמידים שהיו לפניו, הוא אמר להם שיביאו לו מסמרים ואש והם הביאו, והוא ניקר את עיניו!

חזינן עומק הדברים

באותה שעה - כתוב בחז"ל - נודעזע השטן, ונפל על פניו! השטן נודעזע, התפעל, מכזה גבורה, כזה מסירות נפש! הקב"ה שלח את רפאל המלאך לרפא אותו, הוא כבר לא ראה, שאל אותו: 'מי אתה?', אמר לו: 'אני רפאל המלאך! הקב"ה שלח אותי'. אמר לו: 'הנח! מה שהיה היה!'. הוא פחד שמא יהיה עוד פעם נסיון. אמר הקב"ה לרפאל המלאך, תגיד לו 'אני ערב שלא יחטא'. חז"ל מסיימים 'גמירי' - (הלכה, מקובל) - שאין יצר הרע שולט אלא במה שהעניינים רואות'. עד כאן המעשה. כמובן מתיה בן חרש, לא נוגע לאף אחד אחר. אבל רואים את העומק!

מתיה בן חרש גלגול פלטיאל בן ליש

אומר ה'בן איש חי', תנא דבבבאלאה זצ"ל (ע' 'בן איש חי' שנה ראשונה בהקדמה לפרשת ואתחנן): מי זה היה מתיה בן חרש? (הוא ידע, אני לא יודע בזה הרבה). 'גלגול' או 'ניצוץ', 'משהו', מפלטי בן ליש, מובא בגמרא בסנהדרין כידוע, בפרק שני (יט:), הובא המעשה עם מיכל בת שאול המלך עם דוד, בקיצור: כתוב שהוא נעץ חרב בינה ובינה, נשבע ולא עשה שום דבר. אבל דבר אחד - אומר ה'בן איש חי' - את ה'ראיה' הוא לא שמר. להסתכל - הסתכל. היא הייתה אישת איש. לכן הוא בא לתקן את זה בגלגול של מתיה, ולתקן את מה שאז עשה! (וע' גלגולי נשמות מע' מ אות סה).

תיקון נורא כזה - כי עיקר המדרגה בעולם הבא זה ראייה

שואל ה'בן איש חי' בעצמו: אבל כזה תיקון אכזרי? כזה נורא? לנקר את העיניים!? אומר ה'בן איש חי': כיון שעיקר המדרגה בעולם הבא זה

מדרגה של עיניים. 'צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה' (ברכות יז.), כל הנהנים להתענג על ה', בעולם הבא, זה להנות מזיו שכינתו, 'זיו' זה 'ראיה'. כי זה העיקר. הבחינה - זה בראיה.

אין לשער את הדקדוק בשמים על ראייה

לכן הדקדוק על זה אין לשער ואין לתאר כלל, ולכן היצר הרע עובד על זה מעל הכל, ובפרט שזה הפתח לכל שני סרסורי עבירה (ע' ירושלמי ברכות פ"א ה"ה), כמו שרבינו יונה מביא (שערי תשובה ש"א אות טו): 'פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך' (תהילים קיט קלו), לא כתוב 'לא שמרתי תורתך', אלא 'לא שמרו תורתך', ה'עיניים' בכו שהם לא שמעו. 'פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך', העיניים הם סרסורי החטא, כאן מונח הכל. לכן היצר עובר על זה נורא.

כל מה שיוסף עבר - ציון עתידה לעבור לפני הגאולה

מבואר בחז"ל הקדושים שכל מה שיוסף עבר, ציון עוברת, יוסף עבר נסיונות של קדושה עם אשת פוטיפר, ובעיקר בראיה. 'עיניו בקבר רגלו ברזל באה נפשו', זה כתוב בתהילים (קה יח), וזה הולך על יוסף, אומרים חז"ל (בראשית רבה פרשת וישב פר' פז ס' י', ומדרש תנחומא ורשה פרשת וישב ס' ח), 'עיניו בקבר רגלו', 'כבל' זה כבלים, בסרסורים היא שמה אותו בבית האסורים, כי הוא לא רצה לחטוא איתה. 'ברזל' שהיא אמרה לו שיתכלל הוא לא רצה, והוריד את הראש, היא שמה לו ברזל דוקרני שאם הוא יוריד את הראש הוא ידקר עד זוב דם, וכך הוא עשה. 'ברזל באה נפשו', הכאב הגיע עד הלב, מהברזלים הדוקרניים, והוא לא הסתכל עליה. וכך סדר הפסוקים (בראשית מט כה) בנות צעדה וכו'.

כשם שבא לראות כך בא ליראות לה

דורינו דור אחרון

ואומרים חז"ל כל מה שציון עוברת לפני הגאולה, כך יוסף עבר לפני שהוא הגיע למלכות, לגאולה, ואחד מהדברים זה היה הראיה. וזה כלל ישראל עובר כעת. דוק ותשכח: זה הדור האחרון! הוא עשה שהוא משחית כל דבר, הן בקדושה הן בכפירה, עם 'ראיה', את הכח הכי גדול - ליזכות לקרבת ה', של ליזכות לגאולה, 'ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים', השתמש כנגדם. זוהי עצת בלעם: לך ותחטיאם בזה, ואתה תגמור אותם.

ריבוי הנסיונות כדי שנרוויח ולא כדי שנפסיד

והאמת שזה לא נעשה בשביל שנפסיד, להיפך, בשביל שנרוויח! כי מי שמתקן את הראיה - תיקן את הכל. ליצר הרע יותר נח להכשיל בזה יותר מהכל, כי אם אתה מתקן 'ראיה' - תיקנת את הכל. לכן הקב"ה עשה את זה כעת (סמוך ל'ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים' בב"א), הכל זה בהשגחה.

רצה הקב"ה ליזכות את ישראל

גם היצר לא יכול לעבוד אם לא יתנו לו רשות, מה הקב"ה רוצה? 'רצה הקב"ה ליזכות את ישראל' - 'ליזכות' מלשון 'זך' 'נקי' - 'לפיכך הרבה להם תורה ומצוות' (מכות כג:), הקב"ה הרבה כעת את הנסיונות האלה, וכאן רחמנא ליצולן נופלים שדוד, ומאבדים את הכל. וזה בכוחו לעקור אדם מן השורש רח"ל.

להגיע לראש השנה בראיה

ביתר שאת כעת, אנחנו לפני ראש השנה, צריכים ליזכות שהקב"ה יביט עלינו בעין טובה, 'עין בעין' (ישעיהו נב ח), שאנחנו נבוא לפניו יתברך, ונוכל

לומר: אנחנו עובדים אנחנו משתדלים אנחנו מתחזקים אנחנו נלחמים, אנחנו שומרים את המתנה הגדולה שנתת לנו.

והאר עינינו בתורתך

מתפללים אנו בכל יום: 'והאר עינינו בתורתך', וכי ה'עניים' הם לומדות תורה? העניים זה רק **אמצעי** להעביר את הידיעה למח ללב!?! מילא 'ותן בלבנו בינה', בינה זה לב (ע' ברכות סא סע"א: לב מבין), מה זה נוגע והאר 'עינינו' בתורתך? והאר 'מוחינו' בתורתך! וטהרנו מטומאותינו ולראות תורתך עינינו גל. מה זה 'עינינו'? עניים זה רק 'היכי תימצ' לכאורה. אלא מבואר בזה, כח העניים, היסוד והשורש של הכל. לכן זה ליד המח, ששם משכן הנשמה. העניים, 'עיני העדה' (במדבר טו כד).

תורה אחת לחסידים ולליטאים

ולהוי ידוע: יש טועים וחושבים שעשו חלוקה בענייני התורה, דהיינו: 'חסידים' לקחו 'קדושה', ה'ליטאים' לקחו 'תורה'. לא! 'תורה אחת', אי אפשר לחלק אותה, ו'לא כל הרוצה ליטול יבוא ויטול' (על פי ברכות טז:), והכל נאמר גם להם וגם להם. וגדולי עולם - נקרא להם 'ליטאים' - היו מופלגים בשמירת העניים. המשגיח ר' חצק'ל אמר לי פעם, שהוא היה בחתונה עם הסטייפלער זצ"ל, והוא התפעל ממנו, איך שהסטייפלער שמר את העניים. הוא התפעל, שאבדל לחיים אני ראיתי איך שהוא שמר את עניו. ואחרים גדולי ישראל, הגאון רבי יחזקאל אברהמסקי זצ"ל, ועוד הרבה. אותו דבר לגבי לימוד התורה לא כל הרוצה ליטול יבוא ויטול. ה'חפץ חיים' זצ"ל כמה דיבר והזהיר על זה.

כשם שבא לראות כך בא ליראות לז

מה העצה לזכות בדין?

אבל לעניינינו כעת, אנחנו רוצים לזכות ביום הדין, אנחנו רוצים שהקב"ה יביט עלינו לטובה, שיראה למבט, שיביט עלינו, מספיק שהוא רק יחונן מבט אחד של טובה אז זכינו. מה העצה? 'עין בעין יראו' (ישעיהו נב ח), 'כשם שבא לראות כך בא ליראות' (חגיגה ב.). אם אנחנו נגשים ובאים אליו עם שמירת העיניים.

שמירת העיניים המעמיד והיסוד של הכל

ולעניינינו זה עוד דבר, שאם אנחנו באים אליו בשמירת העיניים, הרי שאנו באים עם המעמיד של כל התורה כולה. כך הרי אומר ה'חפץ חיים', 'אחרי עיניכם' (במדבר טו לט) זה המעמיד, זה המקדש, וכמו שהזכרנו מה'ספורנו' (בראשית מח י) ועוד. בזה הכל תלוי. אם אנחנו באים לראש השנה כשיש את המעמיד של הכל, אם יש את המעמיד - בזה נזכה לכתיבה וחתימה טובה.

כי תצא למלחמה - וראית בשביה

לכן 'כי תצא למלחמה על אויבך' (דברים כא י), איפה היה הנפילה? 'וראית בשביה', כאן הוא נפל. ובמי מדובר? באחד כזה שהתורה אומרת שהוא לא יכול לבכר את בן האהובה על השנואה כי הוא ראשית אונן (דברים כא יז). לא היה איזה 'ארחי פרחי' זה שיצא שם למלחמה. איך הוא נפל כל כך? מה קרה איתו? 'וראית!' הסתכל במה שלא צריך להסתכל. זה נורא נוראות!

היצר הרע משתדל להכשיל דייקא בזה מפני שזה המעמיד של הכל

לכן זה הרי מובן היטב, למה יצר הרע עובד על זה כל כך בכל כוחותיו, בכל כוחותיו ממש, בכל מיני פיתויים צואים, וניתן לו הכח הזה לחדור עד לפני

עבודת חודש אלול

ולפנים. למה? כי כאן זה הנצחון שלו. בלעם ראה את העצה באופן כללי: אני אתן לך עצה שתגמור אותם, תכשיל אותם בדברים האלה. בדור האחרון היצר עובד על זה ביתר שאת וביתר עוז. כי זה המעמיד של הכל.

להתחזק במעמיד של הכל

ממילא כעת אנחנו רוצים בבחינת 'למצוא חן בעיניך' (בראשית לב ו), למצוא חן בעיניו של בורא כל עולמים, שיביט עלינו לטובה, שיחוננו, שנוכל לבוא לפניו ולהראות שאנחנו מתחזקים במעמיד של הכל, כי זה ברור שה' יעזור שזה יהיה 'אור פני מלך חיים' (משלי טז טו), ובזה מקרבים את הגאולה, כי צריך להיות 'ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים', 'עין בעין יראו בשוב ה' ציון' (ישעיהו נב ח), 'עין בעין', באותו מידה ששמרו את העין כך 'יראו בשוב ה' ציון'.

מתוך אהבת הקב"ה לעמו ישראל נתן לנו את הנסיון הזה

'רצה הקב"ה לזכות את ישראל' (מכות כג:), זה נורא נוראות אהבת ה' לעמו ישראל, השכל לא יכול להבין את זה, אפילו להקיף, אחרי מה שעושים כל כך הרבה הרבה נגדו (כביכול), הוא עושה כל טעדיק כדי לזכות אותנו - על ידי זה שנתן לנו את הנסיון הזה. כדי לתת לנו שכר עצום ורב על ידי שנתגבר על היצר.

הבא להיטהר מסייעין בידו

וזה ברור ש'הבא לטהר מסייעין לו', מי שרק מתחיל להישמר ושומר, יש לו

כשם שבא לראות כך בא ליראות לט

סיעתא דשמיא. גם בענין הזה וגם בכל ענין וענין. 'רצה הקב"ה לזכות את ישראל'.

להתחזק אפילו ב'משהו'

ממילא אנחנו רק נתחזק, והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו יחוננו. כי גלוי לפניו יתברך ההסתר פנים, הטומאה הגדולה, הנסיונות!! אם חז"ל הקדושים אומרים שלוקחים משהו ושמים אותו על פתח של מקום עבירה, ותולים לו כים על צווארו של כסף שיכול לחטוא, אז מה יעשה ולא יחטא?! היום לא רק שאנחנו בפתח, היום זה בפנים. איפה שאתה זה, איפה שאתה הולך. מי שעושה 'משהו' להתחזק (כל אחד לפי ערכו ויכולתו) - יהיה לו סייעתא דשמיא.

הדור הזה הוא 'מכרה זהב'

צריכים לדעת, היום מי שמתחזק אין לשער מה שאפשר לזכות, זה 'מכרה זהב' התקופה הזאת. לכאורה במושכל ראשון, במבט שטחי, הרי זה פחד פחדים: זה תקופה שאפשר לאבד את כל הראש, אפשר להפסיד את הכל! אבל לכשתדייק - זה תקופה שאפשר להרוויח עד אין סוף!

נוטל שכר כולם

על הדור הזה נאמר: 'אם ראית דור שמתרפין בו - עמוד והתחזק ואתה נוטל שכר כולם' (ע' ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה). לא רק 'שכר כולם', אלא גם 'שכר כולם' של עצמו, הרי כל אדם הוא 'דור'.

לשבות מהיצר הרע גם מה שלקח מאיתנו

'ושבית' (דברים כא י), אפילו מה שהיצר הרע שבה ממך, אתה תיקח ממנו חזרה. ושבית את שביו. עמוד והתחזק ואתה נוטל שכר כולם.

כל דבר קטן בדור הזה הוא מעלה גדולה

כאשר היו מספרים ל'משגיח' - מורינו ר' יחזקאל - על איזה בחור, על 'מעלה' שיש בו, היה מתפעל מזה שזה 'היפך' העולם. ומה זה היה? עשה איזה מעשה טוב. שאצלו 'תחת השלחן' נתגלגלו כאלה דברים. אבל הוא התפעל, למה? 'אם ראית דור שמתרפין - עמוד והתחזק' (ע' ירושלמי פ"ט דברכות ה"ה). **אם** הקב"ה יעזור לנו ברוב רחמיו, ונהיה מן 'הבא לטהר מסייעין לו', אז בודאי נזכה כולנו, כל כלל ישראל, 'ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון' (תהילים פד ח), ונתיבה ונתימה טובה. אמן.

